

Kartverket

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 06/04347-59

26.03.2021

Ark.: 326.12 BS

Vedtak i navnesak 2020/550 – Eidet og avleda navn i Holtålen kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av en del stedsnavn i Holtålen kommune. Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

- **Eidet** gård, gnr. 121
- **Eidebakken** bruk, bnr. 121/2
- **Øvre Eidebakken** bruk, bnr. 51/12
- **Eidet** bruk, bnr. 121/5
- **Eidet skole** bruk (tidligere skole), bnr. 121/11
- **Eidebakkvollen** seter til bnr. 121/2

Saken gjaldt i utgangspunktet navn på en bussholdeplass. Fylkeskommunen har ansvar navnsetting av holdeplasser. *Eidebakken* er ønsket lokalt. Det er i samsvar med vedtaket for bruksnummer 121/2.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av Holtålen kommune i samband med navnsetting av ei busslomme. Kommunens opprinnelige forslag var *Eidbakken*, som var godkjent skrivemåte i sentralt stedsnavnregister (SSR). Naboene i området ønsket skrivemåten *Eidebakken*. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at en skal ta utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd. I tillegg må det tas hensyn til skrifttradisjonen for navnet saken gjelder og hva som er registrert i sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett skal også vektlegges.

Høringssvar og tilråding

Kartverket sendte saken til kunngjøring i Holtålen kommune i brev datert 2.12.2020. Kommunen kunngjorde saken i lokalavisa og på kommunens hjemmeside og facebookside. De berørte partene fikk brev direkte. Det kom inn tre høringssvar i saken.

www.kartverket.no

Per Olav Almås skriver at den lokale uttalen er *Ebakken*, med tonelag 1: Han bor på *Ebakka*, Han hete Ole *Ebakka*. *Eabakken* med tonelag 2 er bakken mellom Eidet gård og Eidebakk.

Asbjørn Eidet (grunneier 121/11 og 12) skriver at han aldri har hørt annen uttale enn *Eabakken* eller bare *Ebakken*, De siste eierne, Ole og Gjertrud Eidebakk, brukte denne uttalen. De sa også *Ebakkvollen* eller *Eabakkvollen* om setervollen. «Det mest dekkende navn på busskur - busslomme må vel bli Eidebakken». Om gamle Eidet skole brukes *skultomta* eller *Easkola*, *Skolebakken* er han lite kjent med.

Ålen historielag skriver følgende: «I daglig tale har gården som skuret ligger på navnet Eidebakken eller også Ebakken. Tidligere beboere på gården har nytta Eidebakk som etternavn. Om navnet Eidebakken dekker en større del enn selve gården er vanskelig å uttale seg om, men heller tvilsomt. Områdene vest for Eidebakken gikk heller under betegnelsen «Skultomta» og øst for gården «Torskebakken». [...] Siden busskuret står på Eidebakkens grunn er det naturlig at stoppestedet/ bussholdeplassen gis navnet Eidebakken.»

Holtålen kommune uttaler seg bare om holdeplassnavnet, og ønsker at det skal være *Eidebakken*.

Uttale og skriftradisjon

Norske Gaardnavne har oppslagsformen *Eidet* for gårdsnavnet og uttalen /é`e/, dat. /é`a/. Herredsregisteret (1964) har registrert uttalen /e:`e/, på /e:`a/ for gnr/bnr 121/6. Navnet er bestemt form av substantivet *eid* 'landstripe (med vann på begge sider) som binder sammen to landområder'.

Eldre skrivemåter er *Eidt* (1723) og *Eid* i matrikkelen 1838. Fra 1886 til i dag brukes *Eidet* i matrikkelen.

Eidet er eneste registrerte skrivemåte i sentralt stedsnavnregister (SSR) for gårdsnavnet og bruksnavnet (før bnr. 6. Bnr. 5 og 6 er seinere slått sammen).

For bnr. 121/2 skriver matriklene fra 1886, 1907 og 1950 og bygdeboka *Eidebakken*. Navnet *Bentås* i dagens matrikkel ser ut til å bero på en feil. SSR har *Eidbakken* og økonomisk kart fra 1962 har *Eidebakk*. Setra er registrert med skrivemåtene *Eidbakkvollen* og *Eidebakkvollen* i SSR.

Språkrådets vurdering

I brev datert 12.2.2021 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til Språkrådet.

Språkrådets tilråding datert 11.3.2021 er vedlagt. Språkrådet skriver at det kunne ha blitt aktuelt å veie talemålsformer som *Ee*, *Eabakken* opp mot rettskrivingsforma *eid*. Men alle som har uttalt seg i saken ønsker å bruke rettskrivingsforma, og den blir da også tilrådd av Språkrådet. Der det finnes opplysninger om uttalen av navna, er det alltid brukt bestemt form. Språkrådet tilrår derfor bestemt form for alle navna.

I sammensetninger skal en ta utgangspunkt i den lokale uttalen. For *Eabakken* skulle en normalisert form bli *Eidabakken*, en form som verken har skriftlig tradisjon eller er ønsket lokalt. Språkrådet tilrår *Eide-* som viser at det er en bindevokal.

Kartverkets vurdering

Kartverket er enig i Språkrådets vurderinger. Det går fram av høringsinnspillene at sammensetningsformen kan være både *E-* og *Ea-*. *Eide-* er ønsket lokalt, og det er en normering i samsvar med norske rettskrivingsprinsipper. Kartverket vedtar *Eide-* i sammensatte navn.

Vi ser ikke at de lokale innspillene gir grunnlag for å registrere *Eidebakken* som områdenavn. Historielaget er tvilende, og Per Olav Almås skriver at navnet brukes om den ganske korte bakken mellom Eidet og Eidebakken.

Kartverket gjør heller ikke vedtak for bruksnummer 6, som opprinnelig betegnet det eldste bruket i grenda, *Eidet*, se bygdeboka *Ålen og Ålbyggen*. Seinere er bnr. 5 og 6 slått sammen, og i dag brukes bnr. 5 om hovedbruket. Bnr. 6 brukes om en setervoll i Hessdalen der det allerede er registrert to navn på kart, *Bekkavollen* og *Øyvollen*. *Eidet* er registrert i matrikkelen. Dersom grunneieren ønsker å endre navnet i matrikkelen, kan hun kontakte Kartverket.

For bruksnummer 11 blir *Eidet skole* registrert i matrikkelen.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

Bruksnavn

Etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene, i dette tilfellet navnet på en bussholdeplass.

Klage

Vedtaket om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)

Vedlegg: Tilråding fra Språkrådet

Mottaker: HOLTÅLEN KOMMUNE
TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Kopi Lars Wiseth Ness, Trøndelag fylkeskommune
SPRÅKRÅDET
Olve Morken, HOLTÅLEN KOMMUNE

Kartverket
Berit Sandnes

Deres ref.
06/04347-56

Vår ref.
20/629-3/LLH

Dato
11.03.2021

Holtålen kommune – navnesak 2020/550 – Eidet mfl. – tilråding

Innledning

I forbindelse med navnsetting av en busslomme har Kartverket reist navnesak på gårdsnavnet *Eidet* og avledninger av dette. Kommunen har gjennomført høringsrunde, og har sendt sin egen og innkomne høringsuttalelser til Språkrådet.

Høringsuttalelser

-Kommunen mener at høringsuttalelsene i saken er solide, og bør lyttes til og tas hensyn til. For busskuret ønsker kommunen skrivemåten *Eidebakken*.

-Olav Almås (nabo) skriver at lokal uttale er Ebakken med tonelag 1. Eabakken med tonelag 2 er bakken mellom Eidet gård og Eidebakk.

-Ålen historielag skriver at navnet *Eidet* på busskuret ved Ålen veg garasje er i overensstemmelse med navnet på gården og grenda. Om busskuret ved Eidebakken skriver de at «I daglig tale har gården som skuret ligger på navnet Eidebakken eller også Ebakken. [...] Siden busskuret står på Eidebakkens grunn er det naturlig at stoppestedet/bussholdeplassen gis navnet Eidebakken.».

-Asbjørn Eidet skriver at han ikke har merknader til at busslommen ved Eidet (gnr 121) er merket med navnet *Eidet*. Om navnet *Eidebakken* skriver han at han aldri har hørt annen uttale enn Eabakken eller bare Ebakken, men at busslommenavnet her vel må bli *Eidebakken*. «Når der gjelder gamle Eidet skole er det som er brukt i det daglige, men uttalt som "skultomta" eller Easkola. Skolebakken er for meg noe som er lite brukt».

Saksopplysninger

Kartverket fører opp en del saksopplysninger i oppstartsbrevet:

«Gårdsnavnet Eidet er bestemt form av substantivet eid. Det blir uttalt /é:e/ i dialekten, i sammensetninger /é:a-/.

Bnr. 121/2: Matriklene fra 1886, 1907 og 1950 og bygdeboka skriver Eidebakken, SSR har Eidebakken og økonomisk kart fra 1962 har Eidebakk. Bruket har vært plass under Bendosen ifølge bygdeboka, og står som Bentås i dagens matrikkel.

Bnr. 51/12: Bnr 51/12 er skilt ut fra Sundrønningen i Graftåsen i 1920. Skrivemåten er Øvre Eidebakk i matrikkelutkastet fra 1950 og i dagens matrikkel.

Bnr. 121/5: Bnr 121/5 står som Trøan i matrikkelen fra 1886, Elitrøen i 1907 og 1950, og Eidet eller Eliplassen i dagens matrikkel og bygdeboka.

Bnr. 121/11: Bnr. 121/11 er gamle Eidet skole, nå Skolebakken i matrikkelen»

Norske Gaardnavne har oppslagsformen *Eidet* for gårdsnavnet (bruksnavnene er ikke registrert) og uttalen /é`e/, dat. /é`a/. Eldre skrivemåte er *Eidt* (1723). Herredsregisteret (1964) har registrert uttalen /e:`e/, på /e:`a/ for gnr/bnr 121/6. Ingen av de andre navnene i saken er registrert. Det er ikke registrert navn fra Holtålen i Språkrådets registreringsverktøy.

Diskusjon og tilråding

I 2018 behandlet vi saken om Eidet bru. Lokale ønsker, saksopplysninger og vår tilråding var da som følger:

Kommunen ønsker å beholde skrivemåten *Eidet bru*, med bakgrunn i tidligere navnebruk og navnets opphav. Dersom broen skulle få et annet navn (noe kommunen ikke ønsker eller ser behov for), mener de at dette burde bli *Eabrua* i samsvar med lokal uttale.

Ålen historielag ønsker også å beholde navnet *Eidet bru*, som er vel innarbeidet. De viser også til andre tilsvarende navn i området (*Eidet skole*, *Eidet forsamlingshus* mfl.).

I *Norske Gaardnavne* er gårdsnavnet skrevet *Eidet*, med uttalen /é`e/, dativ /é`a/. Navnet er forklart som intetkjønnsordet *eid*. Herredsregisteret (1964) har registrert uttalene /e:`e/, på /e:`a/ for bruksnavnet. I bygdeboka står det innledningsvis om gården/bruket: «Eidet – navnet gir assosiasjoner til vatn - og i dette tilfellet er det nærheten til elva som har gitt opphav til navnet som lokalt uttales «Ea». Her har Gaula vært ufarbar på grunn av fossen, Eafossen, slik at folk har måttet ta veien over land, over eidet». I en bildetekst er navnet *Gamle Eidet bru* brukt. Bnr 2 er skrevet *Eidebakk(en)*, bnr 5 *Eideplass(en)*. I SSR finnes de godkjente sammensetningene *Eidet bedehus*, *Eidbakken* (bruk), *Eidebakkhytta* og *Eidbakkvollen/ Eidebakkvollen*. I tillegg er *Eavollen* vedtatt som bruksnavn på et bruk fem kilometer sørvest for Eidet.

Sammensatte navn med utgangspunkt i gårdsnavnet *Eidet* har forleddet /e:`a-/ i den lokale dialekten. Ved fastsetting av skrivemåte skal det «takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen» (Lov om stadnamn, § 4), og den taler for skrivemåten *Eabrua*. Men det skal også tas hensyn til gjeldende rettskrivingsprinsipp for norsk (§ 4). Gårdsnavnet som er utgangspunktet, *Eidet*, har en ukontroversiell etymologi: Det er substantivet *eid* som ligger til grunn, der bestemt form *eidet* blir uttalt /é:`e/ i dialekten. Dessuten er formålet med stedsnavnloven å gi navna skrivemåter som «ikkje skyggjer for meningsinnhaldet i namnet» (§ 1), og skrivemåten *Eabrua* vil skygge for meningsinnholdet for alle andre enn lokalkjente.

Vi tilrår derfor skrivemåten *Eidet bru* i samsvar med norsk rettskriving.

Her *kunne* vi, slik tilfellet ofte er, stått overfor en vanskelig avveining mellom talemålets *Ee*, *Eabakken* og liknende former, og rettskrivingsformen «eid». Men alle som har uttalt seg i saken, inkludert kommunen, taler for å bruke rettskrivingsformen, og da er saken grei. Der det

fins uttaleopplysninger, er alle navnene i bestemt form, som vi følger i våre tilrådde skrivemåter.

Daglignavnene til de enkelte brukene er – som vanlig – bare unntaksvis registrert i matrikkelen og på kart, men har kommet med i noen tilfeller. I sammensetninger velger en vanligvis den formen uttalen har. I tilfellet «Eabakken» skulle en normalisert form bli «Eidabakken», en form som mangler skriftlig tradisjon og heller ikke virker å være sterkt ønsket lokalt. Vi tilrår derfor «Eide-» som i alle fall viser at det er en bindevokal.

Navn	Objekttype og evt. gnr/bnr	Tilråding
Eidet	Gård (121)	Eidet
Eidet Eid(e)bakken Bentås	Bruk (121/2)	Eidebakken (Vi har ikke sikre opplysninger om bruksnavnet, men bygdeboka tyder på at «Bentås» er en ren misforståelse.)
Øvre Eidebakk	Bruk (51/12)	Øvre Eidebakken
Eidet Elitrøen Eliplassen	Bruk (121/5)	Eidet (Ev. også «Eliplassen», vi har ingen kilder som viser at «Trøan» er i vanlig bruk.)
Eidet	Bruk (121/6)	Eidet
Skolebakken Eidet skole	Bruk (121/11)	Eidet skole
Eid(e)bakkvollen	Seter til gnr/bnr 121/2	Eidebakkvollen (Bestemt artikkel er ikke med i sammensetninger.)
Eid(e)bakken E(id)abakken	Område?	Eidebakken (Om en noe sted skulle bruke den talemålsnære skrivemåten «Eabakken», måtte det vel bli om området.)

Vennlig hilsen

Ivar Berg
navnekonsulent

Daniel Gusfre Ims
seksjonssjef

Line Lysaker Heinesen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:
Kartverket

Kopi til:
Ivar Berg